

УДК 636.2.082(477)

WEIGHT AND LINEAR GROWTH OF BULLS OF UKRAINIAN BEEF BREED WITH VARIOUS COFORMATION TYPES
ВАГОВИЙ І ЛІНІЙНИЙ РІСТ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ ЗА РІЗНИХ ТИПІВ БУДОВИ ТІЛА

Ugnivenko A.M. / Угнівенко А.М.

d.a.s. / докт. с.-г. наук

ORCID: 0000-0001-6278-8399

Semko A.O. / Семко А.О.

student / студент

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,

Kyiv, Heroiv Oborony, 15, 03041

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, Україна, 03041*

Анотація. У роботі розглядається ваговий і лінійний ріст бугайців Придніпровського внутрішньопородного типу (ПМ-1) української м'ясної породи різних типів будови тіла. Встановлено, що коли у бугайців проявляється збільшення довжини і висоти тулуба, вони швидше збільшують живу масу й під час випробування мають менші витрати корму на отриманий приріст. У них проявляється тенденція до збільшення глибини, ширини та обхвату грудей і косої довжини тулуба.

Ключові слова: типи будови тіла, м'ясна худоба, ваговий і лінійний ріст

Вступ. Під час селекції м'ясної худоби звертають особливу увагу на ширину, глибину і компактність тулуба племінних тварин. Одержання того або іншого типу особин за будовою тіла зумовлене неоднаковою їх продуктивністю. Українська м'ясна порода створена поєднанням генотипів Придніпровського (ПМ-1) і Чернігівського (ЧМ-1) внутрішньопородних типів. Худоба Придніпровського внутрішньопородного типу створена за переваги кіанської породи. Вона великоросла, має гріше виражені м'ясні форми. Тому виникла необхідність виявлення у цій худобі відносно великорослого і компактного типів та встановити зв'язок між їх вираженістю і проявом у цих тварин вагового та лінійного росту.

Основна частина. Досліджуючи [2] знам'янський внутрішньопородний тип м'ясної худоби встановлено, що великорослі тварини відрізняються кращим ростом промірів, які характеризують масивність тварин. Вони мають вищу живу масу протягом всіх періодів життя. Вивчали [1] різні екстер'єрно-

конституційні типи поліської м'ясної худоби і визначено, що існує значний зв'язок між живою масою і типом будови тіла.

Аналіз [5] хімічного складу середніх зразків м'яса та *m. longissimus dorsi* свідчить, що відкладення жиру в туші генотипів компактного типу більш інтенсивне. Накопичення жирової тканини в тілі компактних бугайців починається з однорічного віку і до 15 місяців співвідношення білка і жиру досягає 1 : 0,65. У 21-н місяць великорослі тварини кращі за співвідношенням білка і жиру. Вони мають його 1 : 0,83 замість 1 : 1,28 у компактних ровесників, у яких найвищі витрати корму на поживні речовини тіла. У калмицькій породі середньодобові прирости і маса парної туші тварин великорослого типу до 16 місяців значно перевищують бугайців інших типів [5]. Відкладення жиру у тварин компактного типу проявляється більше ніж у великорослих, що характеризує кращі кулінарні властивості їх м'яса. У високорослого типу вищий вміст білка.

Дослідження проводили у СТОВ "Воля" Золотоніського району Черкаської області на бугайцях Придніпровського внутрішньопородного типу. До 8-місячного віку тварини знаходилися на підсисі. Після – на випробуванні за власною продуктивністю. Для віднесення тварин до умовно великорослого чи компактного типів використали у бугаїв у 18 місяців модельні відхилення [3] висоти в крижах, косої довжини тулуба палицею та їх добутку виражаючого великорослість тіла.

Після відлучення тварини різних типів, неоднаково використовуючи поживні речовини корму, по-різному перетворюють їх у відповідний вид продукції. Коли у бугайців проявляється збільшення довжини і висоти тулуба (великорослі), вони швидше збільшують живу масу й під час випробування мають кращі ознаки власної продуктивності порівняно з компактними ровесниками (табл. 1).

Таблиця 1

Ознаки власної продуктивності бугайців різних типів

Ознака	Великорослий (n=10)	Компактний (n=11)
	M±m	M±m
Жива маса (кг) у віці, міс.:		
8	359 ± 12,0	326 ± 10,6
12	523 ± 12,6*	473 ± 18,2
15	628 ± 14,9*	556 ± 18,9
18	693 ± 18,5	631 ± 22,5
36 і старше	1130 ± 30,8	1094 ± 22,7
Середньодобовий приріст (г): від 8 до 12 міс.	1398 ± 72,8	1163 ± 73,5
– // – від 15 до 18 міс.	1275 ± 67,4	1133 ± 44,7
Витрати корм. од. на 1 кг приросту від 8 до 15 міс.	7,3 ± 0,6	8,4 ± 0,5
Вираженість м'ясних форм (балів) у 15 міс.	50,9 ± 0,9	50,5 ± 0,8

Примітка: *) P>0,95

У бугайців великорослого типу перевага за живою масою у 12 та 15 місяців над ровесниками компактного типу вірогідна і становить 10,6 і 12,9 %. За період випробування від 8 до 12 міс компактні бугайці за середньодобовими приростами поступаються великорослим відповідно на 20,2 %, від 15 до 18 міс. – на 11,5 %. У бугайців компактного типу за вивчаємі періоди вирощування вони характеризуються вирівняністю. Маючи кращі середньодобові прирости бугайці великорослого типу характеризуються більшою на 3,3 % живою масою і у віці 3-х років і старше.

Великорослі тварини менше на 15,1 % витрачають поживних речовин корму на утворення приросту, тому що у них його іде більше на синтез білка м'язової тканини. У компактних тварин приріст значною мірою утворюється за рахунок жиру. На нього вони витрачають більше корму, ніж тварини великорослого типу, у яких переважає ріст м'язової тканини. Тварини великорослого типу за вираженістю м'ясних форм мають тенденцію до переваги над компактними ровесникам. Виявлені особливості слід враховувати під час вибору типу для розведення і визначення строку реалізації молодняка на м'ясо. Інтенсивність і тривалість вирощування для худоби породи мають бути диференційовані за урахування внутрішньопородних типів. Молодняк

компактного типу доцільно реалізувати на м'ясо у 18-місячному віці за живої маси біля 600 кг, а великорослого – біля 700 кг.

У бугаїв великорослого типу порівняно з компактними тенденцію до збільшення мають глибина грудей (на 10,0 %) їх ширина (на 9,3) та обхват (на 9,8). Коса довжина тулуба переважає позитивно (на 9,1 %; табл. 2).

Таблиця 2

Проміри (см) екстер'єру бугайців різних типів

Промір	Великорослі (n=10)	Компактні (n=11)
Висота в холці	135,4±1,4	131,2±1,2
Висота в крижах	145,6±1,4	142,2±0,7
Глибина грудей	61,6±1,6	56,0±5,1
Ширина грудей	50,4±1,2	46,1±1,0
Коса довжина тулуба	173,6±1,8**	159,1±1,7
Обхват грудей	206,9±3,0	188,5±6,2
Обхват п'ястка	20,6±0,8	20,7±0,6

Примітка: **) P>0,95

Висновок. Худобу компактного типу вирощувати на м'ясо економічно менш ефективно внаслідок зменшення середньодобових приростів і живої маси та збільшення затрат кормів на виробництво одиниці м'ясної продукції.

Література:

1. Бойко А.О. Оцінка різних екстер'єрно-конституційних типів в селекції поліської м'ясної породи / А.О. Бойко, С.Г. Шаловило // Науковий вісник ЛНУ ВМБТ ім. С.З. Гжицького. – 2016. - № 2. – С. 25-28.

2. Вдовиченко Ю.В., Омельченко Л.О., Подрезко Г.М., Куц В.Г. Відтворювальні та м'ясні якості бугайців знам'янського внутрішньопородного типу поліської м'ясної породи великої рогатої худоби. Науковий вісник «Асканія-Нова». 2014. 7. 83-92.

3. Угнівенко А.М. Селекція великої рогатої худоби м'ясних порід / Монографія. К.: «Київська правда», 2009. – 206 с.

4. Dzulamanov K.M., Dubovskova M.P., Gerasimov N.P. & Urynbaeva G.N. The Effect of Different Body Conformation Types on Beef Quality in Young Bulls. Modern Applied. 2015 Vol. 9, - No. 10. P. 1913-1852 DOI: 10.5539/mas.v9n10p45

5. Gorlov J.F., Slozhenkina M.J., Randelin A.V., Jlobina E.V., Mosolova D.A. (2019). The Relations hip between Different Body Types of Kalmyk Steers and Thir Row Meat Produktion and anality. // Jraian Journal of Applied Animals Science. 9. 2. 217-223.

References:

1. Boyko A.O. S.G. Shalovilo (2016). Otsinka riznih ekster'erno-konstitutsiynih tipiv v selektsiyi poliskoyi m'yasnoyi porodi [Assessment of different exterior-constitutional types in breeding of Polissia meat breed]. Naukoviy vIsnik LNU VMBT Im. S.Z. Gzhitskogo. № 2. – S. 25-28.

2. Vdovichenko Yu.V. (2014). Vidtvoryuvalni ta m'yasni yakosti bugaytsiv znam'yanskogo vnutrishnoporodnogo tipu poliskoyi m'yasnoyi porodi velikoyi rogatoyi hudobi. [The reproductive and meat qualities of the Bugaytsi of the Famous domestic breed type of Polissya cattle breed] Naukoviy visnik «Askaniya-Nova». 7. 83-92.

3. Ugnivenko A.M. (2009). Seleksiya velikoyi rogatoyi hudobi m'yasnih porid. [Breeding of cattle of meat breeds] Monografiya. K.: «Kiyivska pravda». 206.

Dzulamanov K.M., Dubovskova M.P., Gerasimov N.P. & Urynbaeva G.N. The Effect of Different Body Conformation Types on Beef Quality in Young Bulls. Modern Applied. 2015 Vol. 9, - No. 10. P. 1913-1852 DOI: 10.5539/mas.v9n10p45

Gorlov J.F., Slozhenkina M.J., Randelin A.V., Jlobina E.V., Mosolova D.A. (2019). The Relations hip between Different Body Types of Kalmyk Steers and Thir Row Meat Produktion and anality. // Jraian Journal of Applied Animals Science. 9. 2. 217-223.

Abstract. *Weight and linear growth of bulls with various conformation types of Prydniprovskii breed type (PM -1) of Ukrainian Beef breed has been discussed in the article. It has been proved that bulls with increased body length and hip height demonstrated higher growth rates and better feed conversion ratio during finishing trials. These bulls had also higher chest width, chest depth, heart girth and body length from point of shoulders to pin bones.*

Keywords: *conformation type, beef cattle, weight and linear growth*

Статтю відправлено 13.12.2019 р.

© УГНІВЕНКО А.М.